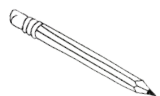
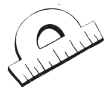

Άλεξ Μυλωνά
Αναδρομική
Ένα τετράδιο
για γονείς
& παιδιά

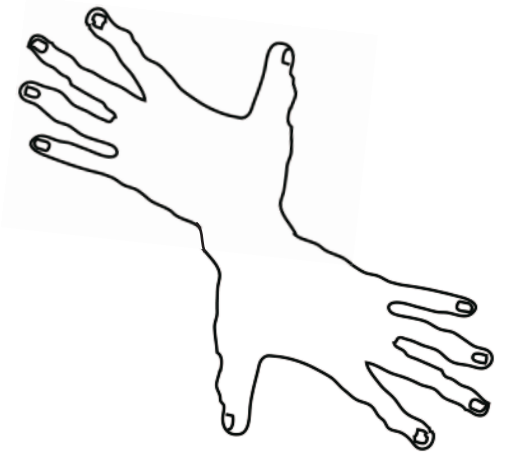
Η **Άλεξ Μυλωνά** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1920 και πέθανε στα 96 της χρόνια. Ξεκίνησε να ζωγραφίζει από πολύ μικρή. Η μητέρα της έλεγε ότι, όταν ήταν 4 ή 5 χρόνων, της άρεσε να ζωγραφίζει την οικογένειά της. Έτσι, στην προσπάθεια να ζωγραφίσει τον εαυτό της να κρατιέται χέρι με χέρι με τους γονείς της, τα χέρια της έβγαιναν πάντα μακρουλά και αυτό δεν της άρεσε καθόλου. Η λύση στο πρόβλημά της ήταν να ζωγραφίσει τον εαυτό της πάνω σε σκαμνάκι για να της βγαίνουν πιο σωστές οι αναλογίες.

Τι συμβαίνει με τις αναλογίες του σώματός μας;

Αν μετρήσεις την απόσταση από τον ώμο μέχρι τις άκρες των δακτύλων και τη διαιρέσεις με την απόσταση από τον αγκώνα μέχρι τις άκρες των δακτύλων, προκύπτει ένας αριθμός. Ο αριθμός ϕ^* . Αν μετρήσεις την απόσταση από την κορυφή του κεφαλιού μέχρι το πάτωμα και τη διαιρέσεις με την απόσταση από τον αφαλό μέχρι το πάτωμα, προκύπτει πάντα ο ίδιος αριθμός: ο αριθμός ϕ .

- μία παλάμη έχει πλάτος τεσσάρων δακτύλων
- ένα πόδι έχει μήκος 4 σπιθαμές

Μπορείς να μετρήσεις και το δικό σου σώμα;

*Τι είναι ο ϕ ? Είναι ένας αριθμός που αντιπροσωπεύει τη χρυσή τομή: $\phi=1,6180\dots$

Η χρυσή τομή παρουσιάζεται σε πολλά πράγματα στη φύση αλλά και στις αναλογίες του ανθρώπινου σώματος. Κάθε δάχτυλο του χεριού του ανθρώπινου σώματος έχει τρεις φάλαγγες, με την πρώτη φάλαγγα να είναι μεγαλύτερη από τη δεύτερη και τη δεύτερη μεγαλύτερη από την τρίτη. Αν προσθέσουμε το μήκος της δεύτερης και της τρίτης φάλαγγας και διαιρέσουμε το άθροισμα με το μήκος της πρώτης προκύπτει ο αριθμός της χρυσής τομής. Το ανθρώπινο σώμα έχει πολλά τέτοια παραδείγματα.

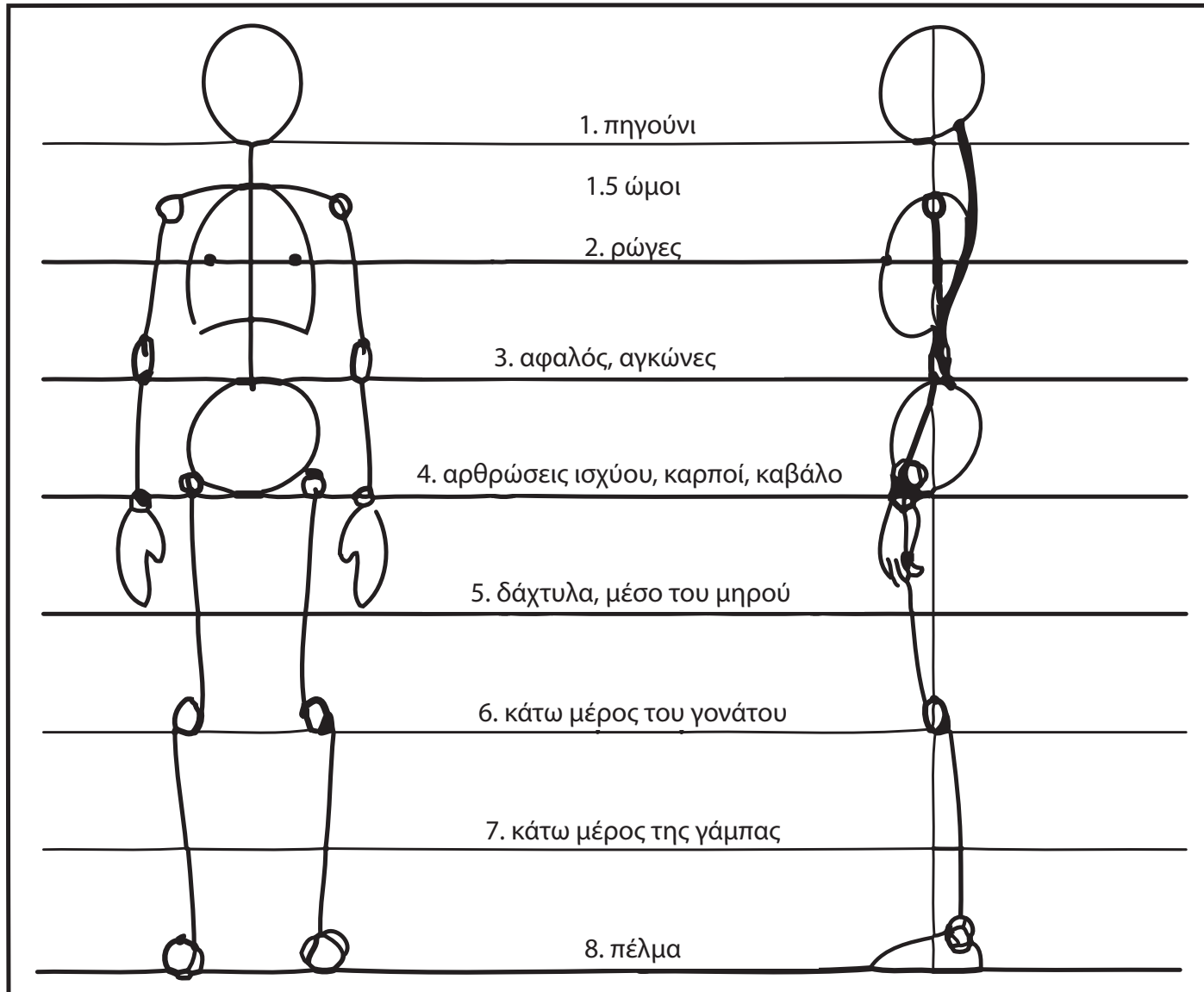
Το ανθρώπινο σώμα σχεδιάζεται σε κλίμακα 1:8, σύμφωνα με τις αναλογίες που άφησαν οι πρόγονοί μας μέσα από τα γλυπτά. Δηλαδή, το κεφάλι χωρά μέσα στο ύψος του σώματος 8 φορές.

Πάρε ένα κέρμα.

Φτιάξε 8 κύκλους τον έναν ακριβώς κάτω από τον άλλον.

Τράβα 9 παράλληλες γραμμές ώστε να βρεθούν οι κύκλοι μέσα σε αυτές.

Ακολουθήσε το σχεδιάγραμμα της εικόνας και πειραματίσου!

Η Άλεξ στα 8 της χρόνια ξεκίνησε τα πρώτα μαθήματα ζωγραφικής. Σε όλη της τη ζωή δεν σταμάτησε ποτέ να μαθαίνει καινούργια πράγματα και να δημιουργεί. Ήταν αρκετά τυχερή, γιατί η οικογένειά της την ενθάρρυνε να δημιουργεί, παρόλο που εκείνη την εποχή θεωρούνταν ότι ήταν περισσότερο χρήσιμο για τα κορίτσια να παντρευτούν παρά να σπουδάσουν. Γι' αυτόν τον λόγο, οι φοιτητές στα πανεπιστήμια ήταν κυρίως άντρες και πολύ λιγότερες γυναίκες.

Η Άλεξ Μυλωνά ξεκίνησε να φτιάχνει τη δική της οικογένεια και παράλληλα να σπουδάζει στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα. Στο έτος της οι γυναίκες ήταν λιγιστές και οι περισσότεροι συμφοιτητές της ήταν άντρες. Αποφοίτησε από τη σχολή και αφιερώθηκε με πάθος στη δημιουργία, σχεδιάζοντας, ζωγραφίζοντας αλλά κυρίως φτιάχνοντας γλυπτά που ταξίδεψαν σε μεγάλες και μικρότερες εκθέσεις σε όλο τον κόσμο, μέχρι τα βαθιά της γεράματα.

Τι είναι η γλυπτική?

Η γλυπτική είναι μια μορφή τέχνης όπως και η ζωγραφική. Όσοι και όσες την εξασκούν λέγονται γλύπτες ή γλύπτριες και δημιουργούν έργα τέχνης σε τρεις διαστάσεις. Αντικείμενα δηλαδή, που μπορεί να είναι μικροσκοπικά ή τεράστια αλλά έχουν μήκος, ύψος και πλάτος. Τα γλυπτά μπορεί να έχουν τη μορφή ανθρώπου ή αντικειμένου ή οποιαδήποτε μορφή φανταστεί ο δημιουργός τους.

Τα υλικά που χρησιμοποιούν μπορεί να είναι πολλά και διάφορα: πέτρες, χαρτί, μέταλλα, σύρμα, κερί, τσιμέντο κλπ. Η Άλεξ Μυλωνά δούλεψε κυρίως με μάρμαρο, σίδηρο, τσιμέντο, χαλκό και ορείχαλκο.

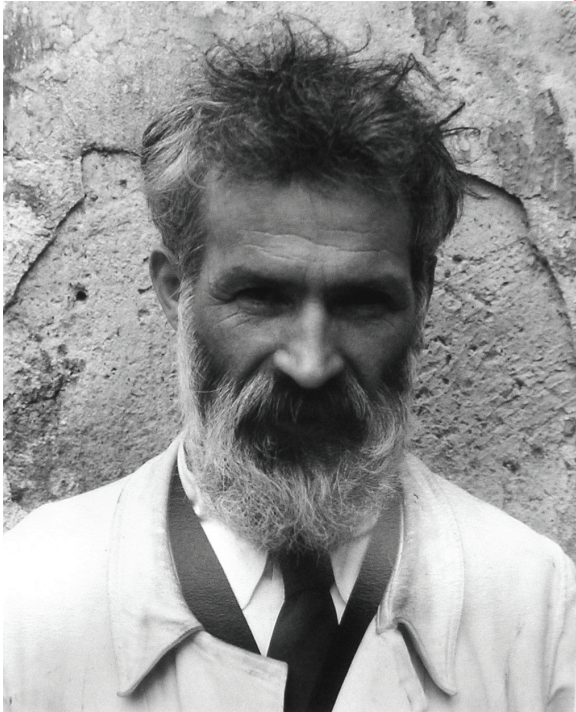
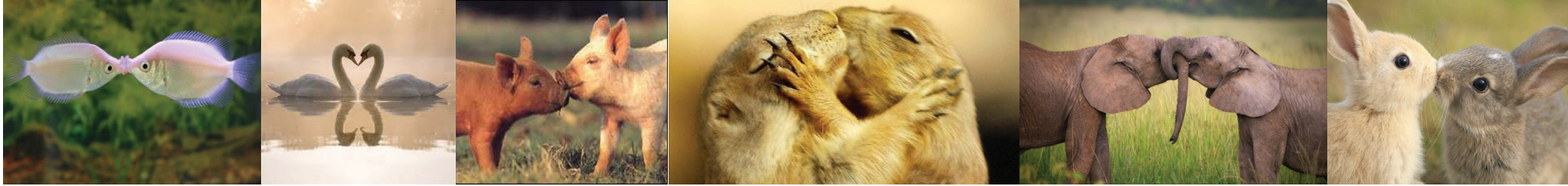
Δεν θέλησε να πουλήσει κανένα έργο της. Μια φορά που το έκανε, το μετάνιωσε και το αγόρασε πίσω.

Για την ίδια, τα έργα της δεν ήταν εμπορικά αντικείμενα αλλά "παιδιά" της.

Αυτό το μουσείο φτιάχτηκε από την ίδια για να γίνει ένα "σπίτι" των έργων της αλλά και για να φιλοξενήσει έργα νεότερων δημιουργών.

Στάση 1 : Δεύτερος όροφος, σκάλα Το φιλί

Σε κάποιους ανθρώπους και ζώα αρέσουν πολύ τα φιλιά. Φιλιόμαστε για να χαιρετηθούμε, να συμφιλιωθούμε, για να εκφράσουμε αγάπη, σεβασμό, τρυφερότητα, παρηγοριά, έρωτα και άλλα. Πολλοί καλλιτέχνες έχουν δημιουργήσει έργα με θέμα το φιλί. Ένας από αυτούς ήταν και ο Μπρανκούζι.

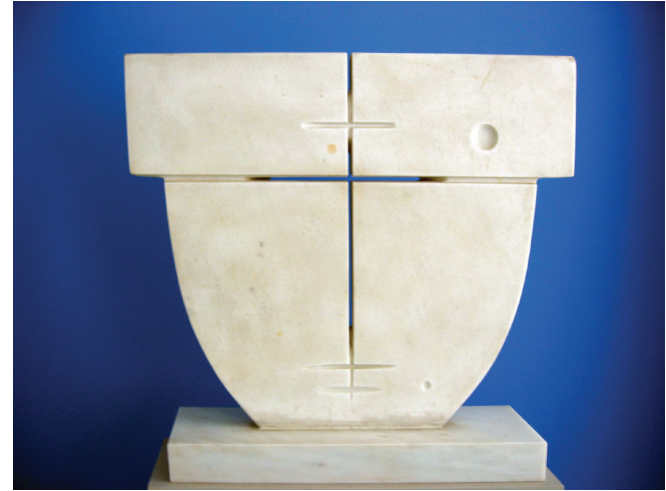
Ο Μπρανκούζι ήταν ένας γλύπτης από τη Ρουμανία. Στα πρώτα χρόνια της ζωής του ήταν βοσκός στα Καρπάθια Όρη. Έμαθε να γράφει και να διαβάζει στα δεκαοκτώ του χρόνια όταν δούλευε ως βοηθός σε ξυλουργείο. Το 1904 πήγε στο Παρίσι, καλύπτοντας μάλιστα το μεγαλύτερο κομμάτι της διαδρομής με τα πόδια, με σκοπό να ανακαλύψει "την ουσία των πραγμάτων και όχι την εξωτερική τους φόρμα". Ο Μπρανκούζι θεωρείται ο πατέρας της μοντέρνας γλυπτικής. Επηρέασε με τα έργα του όχι μόνο τους γλύπτες της δικής του εποχής αλλά και της μετέπειτα. Μία από αυτές τις γλύπτριες ήταν και η Άλεξ που έφτιαξε το έργο "Φιλί" για να τον τιμήσει.

Βρες τη σωστή απόσταση για να παρατηρήσεις το Φιλί.

- Μπορείς να αναγνωρίσεις το ζευγάρι;
- Αναγνωρίζεις τη στάση των σωμάτων ή λεπτομέρειες από τα δύο άτομα;
- Μπορείς να βρεις τις ομοιότητες και τις διαφορές με το Φιλί του Μπρανκούζι;

Μπρανκούζι. "Το φιλί"

Άλεξ Μυλωνά. "Το φιλί"

Ποιο είναι το αντίθετο του αφηρημένου;

Τα θέματα των καλλιτεχνών της αφηρημένης τέχνης δεν μας φέρνουν στο μυαλό συγκεκριμένα πράγματα από το περιβάλλον, με λίγη φαντασία όμως μας θυμίζουν διάφορα. Οι καλλιτέχνες της αφαίρεσης χρησιμοποιούν το αλφάβητο της εικαστικής γλώσσας, όπως τα βασικά χρώματα ή σχήματα, δημιουργώντας μια αίσθηση ισορροπίας και αρμονίας. Μπορεί να φαίνονται πολύ απλά και εύκολα και μερικές φορές να σκεφτόμαστε ότι κι εμείς θα μπορούσαμε να τα κάνουμε. Αυτή όμως είναι μια σκέψη που την κάνουμε αφού τα δούμε κι εμείς ζούμε πολλά χρόνια μετά το έργο των πρώτων καλλιτεχνών που τόλμησαν να πάρουν αυτόν τον δρόμο.

Η Άλεξ ακολούθησε τον δρόμο της αφαίρεσης. Μπορείς εσύ να κάνεις την αντίθετη διαδικασία και να προσθέσεις όποια χαρακτηριστικά θέλεις πάνω στη φωτογραφία του έργου;

Στάση 2: Στο κέντρο της αίθουσας

Οι γέφυρες

Η Άλεξ Μυλωνά έλεγε για το λευκό μάρμαρο: “Τα πολύπλοκα σχήματα δεν του ταιριάζουν. Θα έκρυβαν την ομορφιά του”.

Χρησιμοποίησε τον μεγεθυντικό φακό για να παρατηρήσεις:

-Τι χρώμα έχει το συγκεκριμένο μάρμαρο;

-Έχει το ίδιο χρώμα παντού;

Ναι Όχι

Ακολούθησε με τον φακό τα σχέδιά του. Τι σου θυμίζουν;

-Το μάρμαρο έχει κόκκους μέσα του. Παρατήρησε τι συμβαίνει με αυτούς.

Είναι μικροί; Είναι μεγάλοι;

-Αναγνώρισε τα γεωμετρικά σχήματα που έχει δώσει στο μάρμαρο

-Το έργο αποτελείται από κομμάτια μάρμαρο

Παρατήρησε αν ενώνονται ή ακουμπούν το ένα το άλλο

Δες τα από μακριά και από διαφορετικά σημεία στον χώρο

Τι σου θυμίζουν;

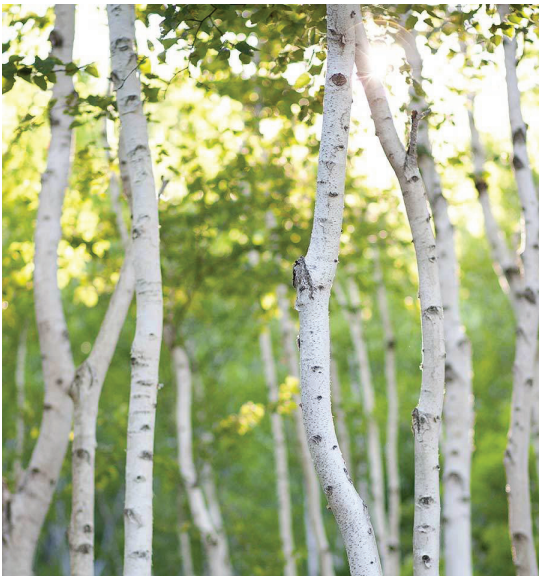
-Γιατί πιστεύεις ότι έδωσε αυτόν τον τίτλο; Τι συνδέουν αυτές οι γέφυρες;

Στάση 3: Οι τρεις φιγούρες που χορεύουν - Μπεριόσκα

Τι σημαίνει μπεριόσκα;

Μπεριόσκα στα ρωσικά είναι η μικρή σημύδα. Ένα φιλόλιγνο δέντρο με λεπτά ντελικάτα κλαδιά γεμάτα χάρη και φύλλωμα που θροϊίζει στον αέρα. Μπεριόσκα όμως λέγονται και κάποιοι παραδοσιακοί ρωσικοί χοροί, που οι χορευτές χορεύουν στις μύτες των ποδιών τους, δίνοντας την αίσθηση ότι δεν χορεύουν άλλα τσουλάνε. Μάλλον κάτι τέτοιο είχε στο μυαλό της η γλύπτρια όταν έφτιαξε το έργο.

Ερωτήσεις για σκέψη

- Πού κοιτούν σε σχέση με τη φορά του σώματός τους;
- Προς τα πού κινούνται;
- Τι φορούν;
- Τι σου θυμίζουν τα κεφάλια τους;
- Πώς λες να είναι ο χορός; Αργός, γρήγορος;

Πρόταση για δράση:

Φτιάξε τις δικές σου φιγούρες χορευτών

1. Κόψε ένα μεγάλο κομμάτι αλουμινόχαρτο, λίγο μεγαλύτερο από A4
2. Με τον μαρκαδόρο, μετέφερε το σχέδιο του οδηγού στο αλουμινόχαρτο
3. Κόψε πάνω τις 5 γραμμές
4. Ξεκινώντας από τα πόδια, τσαλάκωσε ένα ένα τα κομμάτια με τελευταίο το κεφάλι
5. Πειραματίσου με τη φιγούρα σου
6. Μπορείς να την κάνεις να σταθεί;
7. Δίπλωσε τα πέλματα, λύγισε τις αρθρώσεις, κάνε τη φιγούρα σου να χορεύει ή να κινείται
8. Μπορείς να φτιάξεις περισσότερες και να τις συνδέσεις μεταξύ τους

Προτάσεις για δράσεις στο σπίτι:

- Μπορείς να συνεχίσεις τον πειραματισμό με τη φιγούρα χρησιμοποιώντας διαφορετικά υλικά όπως πλαστελίνη, πηλό που στεγνώνει μόνος του, ζυμάρι με αλάτι ή ό,τι άλλο σκεφτείς
- Αν θέλεις να δεις τα γλυπτά που επηρέασαν την Άλεξ, αναζήτησε εικόνες των έργων των Alberto Giacometti, Jean (Hans) Arp και Constantin Brancusi

Alberto Giacometti

Jean (Hans) Arp

Jean (Hans) Arp

Constantin Brancusi

Constantin Brancusi

Q&A

Μια επίσκεψη στο μουσείο

Υπάρχουν πολλών ειδών μουσεία;

Ναι, υπάρχουν αρχαιολογικά μουσεία, βυζαντινά, μουσεία τέχνης, ιστορικά, επιστημών, πλανητάρια και άλλα πολλά. Το MOMus-Μουσείο Άλεξ Μυλωνά είναι ένα μουσείο τέχνης.

Τι κοινό έχουν όλα αυτά τα μουσεία;

Είναι ένας χώρος όπου υπάρχουν συλλογές αντικειμένων που έχουν μεγάλη αξία για όλους τους ανθρώπους.

Τα μουσεία φροντίζουν να διατηρούν αυτά τα αντικείμενα σε καλή κατάσταση, να τα προστατεύουν και να τα φυλάσσουν έτσι ώστε να μπορούν οι άνθρωποι να τα βλέπουν, όχι μόνο σήμερα αλλά και στο μέλλον.

Και το πιο σημαντικό, τα μουσεία φροντίζουν να δείχνουν αυτά τα αντικείμενα στους ανθρώπους που θέλουν να τα δουν και να τους βοηθούν να μαθαίνουν καινούρια πράγματα για αυτά.

Στα αρχαιολογικά μουσεία, για παράδειγμα, τα αντικείμενα μπορεί να είναι αρχαία αγάλματα, στα μουσεία φυσικής ιστορίας πετρώματα ή και δεινόσαυροι, στα μουσεία τέχνης έχει έργα τέχνης.

Τι μπορεί να είναι ένα έργο τέχνης;

Μπορεί να είναι πολλά πράγματα όπως ένας πίνακας ζωγραφικής, ένα γλυπτό, μια κατασκευή ή μια εγκατάσταση στον χώρο, βίντεο, ένα δρώμενο με ανθρώπους (performance), φωτογραφία & άλλοι συνδυασμοί.

Αυτά τα έργα τέχνης μπορεί να είναι παλιά ή καινούρια. Τα μουσεία που έχουν έργα τέχνης που φτιάχτηκαν στην εποχή μας λέγονται Μουσεία Σύγχρονης Τέχνης.

Αν δεν ξέρω τίποτα από σύγχρονη τέχνη, θα νιώθω αμηχανία;

Τα έργα σύγχρονης τέχνης δεν έχουν κριθεί ακόμα από την ιστορία και συνήθως στα μουσεία δεν παρουσιάζονται ως απόλυτα αριστουργήματα. Είναι εκτεθειμένα στις αναγνώσεις και τις κρίσεις των ανθρώπων που τα βλέπουν είτε είναι μικροί, είτε μεγάλοι, είτε έχουν μελετήσει πάρα πολλά έργα, είτε δεν έχουν καμία επαφή με την τέχνη. Κάποια έργα μας μιλούν και κάποια μας αφήνουν αδιάφορους. Είναι το ίδιο σημαντικό να σκεφτόμαστε γιατί μας αρέσει κάτι με το να σκεφτόμαστε και γιατί δεν μας αρέσει κάτι. Τα σύγχρονα έργα πολλές φορές δεν είναι φτιαγμένα για να αρέσουν και νιώθουμε μια αμηχανία μπροστά σε αυτά.

Όσα πιο πολλά πράγματα βλέπουμε, σιγά σιγά μπορούμε να αναγνωρίσουμε ευκολότερα τι νιώθουμε παρατηρώντας τά και να έχουμε άποψη για αυτά. Το γούστο και η αισθητική μας αλλάζει και εξελίσσεται.

Πώς συμπεριφερόμαστε σε ένα μουσείο;

Επιτρέπεται να μιλάμε μέσα στο μουσείο ή είναι όπως στον κινηματογράφο που κρατάμε το στόμα μας κλειστό μέχρι να τελειώσει η ταινία; Μα φυσικά και επιτρέπεται να μιλάμε. Μιλάμε, γελάμε, συζητάμε, λέμε την άποψή μας, τι μας αρέσει, τι δεν μας αρέσει και γιατί. Απλώς συμπεριφερόμαστε με σεβασμό στους γύρω μας.

Γιατί δεν μπορούμε να αγγίζουμε;

Γιατί τα δάχτυλά μας αφήνουν δαχτυλιές οπουδήποτε κι αν αγγίξουμε. Οι δαχτυλιές φαίνονται όταν αγγίζουμε τζάμια και καθρέφτες αλλά στην πραγματικότητα τις αφήνουμε όπου και να ακουμπήσουμε, δηλαδή παντού. Οι δαχτυλιές μας έχουν ιδρώτα, βρωμίες και λίπος από το δέρμα μας και καταστρέφουν τα έργα τέχνης. Για αυτό και δεν αγγίζουμε (εκτός και αν μας το επιτρέπει ο δημιουργός του έργου). Μπορούμε όμως να τα παρατηρούμε από κοντά και από μακριά αλλά και να δείχνουμε.

MOMus - Μουσείο Άλεξ Μυλωνά
Πλατεία Αγίων Ασωμάτων 5, 10554 Αθήνα
T +302103215717
mam@mmca-mam.gr
<http://mouseioalexmylona.blogspot.gr>

© **Εκπαιδευτικά Προγράμματα MOMus**
Μάρτιος 2019
Μελέτη & σχεδιασμός εντύπου:
Εύη Παπαβέργου & Κατερίνα Παρασκευά

